

Vrienden Natuurtuinen Jekerdal

Jaarverslag 2023

Inhoud

1	Inleiding	2
2	Werkgroepen	3
2.1	Werkgroep Moestuin.....	3
2.2	Werkgroep Wilde Plantentuin	5
2.2.1	Kruidentuin	6
2.3	Wijngroep	7
2.4	Werkgroep Permatuin	8
2.5	Werkgroep Educatie/Ontvangst	9
2.6	Werkgroep imkerij	11
3	Activiteiten waar de vereniging aan heeft deelgenomen	12
4	Verenigingsactiviteiten voor leden.....	14
5	Bestuur en communicatie	15
6	Werving van vrijwilligers, werving van leden	16
7	Financiën.....	18
8	Aandachtspunten bestuursbeleid 2023.....	19

1 Inleiding

In 2023 hebben we als vereniging opnieuw onze verantwoordelijkheid genomen om de Natuurtuinen zo goed mogelijk te onderhouden. In 2022 werden we nog volop gesteund door het Team Ecologisch Beheer (TEB) dat het groot onderhoud uitvoerde. In 2023 is dat noodgedwongen sterk verminderd omdat het CNME hiervoor geen enkele subsidie van de Gemeente ontvangt. De consequenties hiervan worden zowel bij het verslag van de Moestuingroep als het verslag van de Wilde Plantentuin concreet aangegeven. Intussen wacht het exploitatieplan van CNME en MIK-PIW-groep op goedkeuring van de Gemeente.

Vrienden Natuurtuinen Jekerdal: wie zijn wij?

De Natuurtuinen Jekerdal vallen onder het beheer van CNME (Centrum voor Natuur- en Milieu Educatie Maastricht e.o.). De vereniging Vrienden Natuurtuinen Jekerdal bestaat uit CNME-vrijwilligers die in of ten behoeve van de Natuurtuinen Jekerdal werken en zich bij de vereniging als lid hebben aangemeld.

1 VNJ vrijwilligers na afloop van de Open Dag

Doelstelling

De vereniging is in november 2014 opgericht. Haar doelstelling is:

- CNME te ondersteunen bij de inrichting en het beheer van de Natuurtuinen.
- De betrokkenheid van haar leden bij de Natuurtuinen te bevorderen.

Om deze doelen te bereiken zijn er werkgroepen opgericht van vrijwilligers die in een bepaald deel of op een bepaald vlak werkzaam zijn. Er zijn zes werkgroepen: Moestuin, Wilde Plantentuin, Wijngroep, Permatuin, Educatie en Imkerij. Per werkgroep zijn er coördinatoren benoemd die de werkgroep aansturen. Door werkgroepen te creëren wordt er een beroep gedaan op samenwerking en op betrokkenheid en zelfstandigheid van de leden bij de Natuurtuinen.

2 Werkgroepen

De werkgroepen werken zelfstandig en worden aangestuurd door de coördinatoren van de werkgroep en niet door het bestuur. Vrijwel alle leden zijn lid van een of meerdere werkgroepen. Verschillende coördinatoren en leden hebben in beeld en tekst bijgedragen aan dit jaarverslag.

2.1 Werkgroep Moestuin

2023 is het jaar waarin de percelen niet meer als gezamenlijke taak door de gehele groep moestuin vrijwilligers zijn bewerkt en onderhouden. Dit bewerken en onderhouden is in onderling overleg toebedeeld aan de individuele vrijwilliger (foto 2). Ook is de coördinatie van de diverse activiteiten (plantenkeuzen, voorzaaien, zaaien, wieden, kantjes afsteken, enz.) op deze wijze bij de individuele vrijwilliger ondergebracht.

2 WC-rollen vullen met aarde en 3 Percelen gereed om te zaaien
zaden

4 Plantenbak

Uiteraard is het uitwisselen van ideeën, het geven van advies, een handje helpen nog steeds een wezenlijk onderdeel van het samenwerken in onze moestuin. Best spannend omdat we de coördinatie en sturing eerder konden toevertrouwen aan een van onze vrijwilligers. Zij is wel een toegankelijke vraagbaak gebleven. In de dagelijkse praktijk is gebleken dat deze zelfsturing soms moeilijk ten uitvoer gebracht kon worden. De uitvoering van werkzaamheden kwam soms fors in het gedrang waardoor enkele percelen uiteindelijk niet voldoende onderhouden konden worden. Daarin is gebleken dat het oog hebben voor elkaar, het spontaan kunnen

bijspringen en het om bijstand kunnen vragen van groot belang blijven. Daar hebben we van geleerd.

Op de meeste percelen hebben we de combinatieteeltbeginselen (Frank Anrijs) toegepast. Dat gaf in elk geval een speelser en diverser beeld van de percelen (*foto 3*). Het is niet per se bewezen dat de opbrengsten beter zijn (kwalitatief en kwantitatief) in onze opzet. We gaan er wel mee door. Ontwikkeling en toepassing van kennis heeft tijd nodig.

Naast onze inzet en toewijding hebben de weersomstandigheden, zoals elk jaar, invloed gehad op het al dan niet behalen van oogstsuccessen. Sommige gewassen hebben geleverd (Tomaten, Aardappels, Asperges, Struikbonen, diverse slasoorten, Kardoen, Koolrabi en Spruitkool (*Foto's 5,6 resp. 7*)); de andere hebben buiten verwachting minder geleverd (Staakbonen, Tuinbonen, Aardbeien.)

5 Kardoen

6 Koolrabi

7 Spruitjes

Het plaatsen van een drietal verhoogde plantenbakken (*foto 4*) heeft enkelen van onze vrijwilligers in staat gesteld het moestuinieren op een voor hen aangename wijze te blijven doen. Een succes dus.

Het ontbreken van een gestructureerd en planmatig onderhoud door het CNME levert in de dagelijkse praktijk hinder op. Bovendien is de medewerker van het TEB die 'vast' eenmaal per twee weken in de Natuurtuinen werkte, in de loop van het jaar uitgevallen wegens ziekte. Hierdoor is het groot onderhoud en het maaien van de paden geminimaliseerd. Met name het onregelmatig maaien van de paden betekent uitbundig groeien en bloeien van vele grassoorten en andere planten, en het ingroeien van de perceelkantjes. Bij dit laatste moet opgemerkt worden dat het afsteken van kantjes onze taak is. Gras groeit echter onder goede omstandigheden zo snel dat kantjes in een paar weken geheel dichtgroeien.

Plannen voor 2024 zijn gemaakt, zaden zijn geïnventariseerd en zo nodig besteld en stukje voor stukje zijn de percelen gereed gemaakt voor de winter. Het is wachten op de eerste lentezon, de kwetterende vogels. Dan vliegen we weer uit.....

2.2 Werkgroep Wilde Plantentuin

In 2023 heeft het TEB van het CNME minder aan groot onderhoud kunnen doen in de Natuurtuinen dan in voorgaande jaren. Dit vanwege zeer beperkte subsidie van de Gemeente en door ziekte van een van de vaste medewerkers TEB in de Natuurtuinen. Om toch zoveel mogelijk onderhoud te plegen zijn de twee Natuurwerkdagen (in voorjaar en najaar) onder meer gebruikt om groot onderhoud uit te voeren. Helaas blijkt dit niet genoeg. De paden worden steeds smaller en er ontstaan meer ruigtes waar eigenlijk bloemrijk grasland zou moeten zijn. Zoals ieder jaar zijn er twee graanveldjes, een met winterrogge en een met drie zomergranen ingezaaid en gemengd met akkeronkruiden. We hebben Wilde ridderspoor waargenomen tussen het graan.

In de stenige milieus is het hele jaar hard gewerkt om zoveel mogelijk diversiteit te behouden en te bevorderen. Ook de (stenige) paden om de stenige milieus zijn regelmatig schoongemaakt. Dat is veel werk, maar het versterkt de uitstraling van de stenige milieus. Gelukkig zijn er vrijwilligers die dit werk met plezier doen! Ook in 2023 hebben we de Gewone berenklauw en de Griekse alant zoveel mogelijk verwijderd om verdere verspreiding en woekering tegen te gaan. In 2021 hebben we een fotobestand gemaakt van alle bloeiende planten in de Natuurtuinen en op de website gezet:

<https://www.vriendennatuurtuinenjekerdal.nl/tuin/wilde-planten-tuin/>

In 2022 en ook in 2023 zijn we hiermee doorgedaan.

We hebben dit jaar enkele nieuwe planten waargenomen:

Kruipklokje en Wilde ridderspoor. Verder is Malrove terug van weggeweest (staat op de Rode Lijst). Andere planten stonden nog niet in ons fotobestand op de

8 Lenteklokje

9 Wegdistel

website maar zijn al eerder waargenomen: Donkersporig bosviooltje, Geel walstro, Grote pimpinel, Hysop, Kaukasische smeewortel, Kruipende smeewortel,

10 Zonnebloemen en sedum op het dak

Lenteklokje (foto 8), Rode spoorbloem en Wegdistel (foto 9).

Op de groendaken boven de groene ruimte en het kantoor zijn spontaan Zonnebloemen gaan groeien (foto 10).

In het najaar van 2023 hebben we op ons verzoek advies gekregen van een medewerker van het CNME omdat we vinden dat het onderhoud van de stenige milieus te arbeidsintensief is voor ons. We zullen in

2024 keuzes maken welke stukken we intensief gaan onderhouden en welke we weinig aandacht zullen geven.

2.2.1 Kruidentuin

In 2023 is er hard gewerkt in de kruidentuin. Twee vrijwilligers die jaren geleden heel enthousiast in de kruidentuin werkten zijn na een stop weer teruggekeerd. In de tuin waren veranderingen aangebracht die niet naar wens zijn van de huidige werkgroep (eerder vier en later drie vrijwilligers).

Een uitgebreide inventarisatie van alle aanwezige kruiden is dit jaar afgerond. Hierna zijn er keuzes gemaakt voor verwijdering of aanplant. Sommige inheemse medicinale 'kruiden' zoals Rode klaver, Paardenbloem en Weegbree zijn verwijderd. Deze zijn immers rijkelijk in de Natuurtuinen te vinden. Keukenkruiden zoals Tijm, Marjolein, Bonenkruid en Salie, zijn weer terug geplant. Ze zijn herkenbaar voor bezoekers en heel aantrekkelijk door hun veelzijdige culinaire toepasbaarheid. Rijkbloeiende een-à tweejarige inheemse bloemen zoals bijv. Slangenkruid, Bolderik, Heelblaadjes, Kaardenbol en Stalkaars willen we graag behouden. Zij zaaien zich spontaan uit en zorgen voor mooie borders.

11 De kruidentuin in maart

De paden zijn dit najaar bedekt met houtsnippers en bladeren om ze vrij te houden van 'onkruid'. Hopelijk zal dit ons werk besparen.

Planten die nu weer parmantig in een goed verzorgd eigen vak pronken zijn o.a. Wijnruit, Hartsgespan, Salie, Wollige munt, Scharlei en Sleutelbloem.

Er is dit jaar een plattegrond met alle namen van de planten gemaakt. Deze kan in 2024 op de ramen van de kas worden bevestigd. Ook willen we in de zomer 'tegelbordjes' maken waarop de namen van de planten te lezen zijn. Een digitale versie van de plattegrond wordt voorbereid in 2024.

2.3 Wijngroep

2023, een jaar met vele gezichten. Nat, heel nat, kil, droog, heel droog, warm, bloedheet, nat, en nog eens nat. De natuur, het klimaat, we zullen er ons vooral naar moeten voegen, de kansen zien te benutten, het verlies kunnen nemen, ervan leren.

Onze pergola wijnstokken is hetzelfde lot beschoren. We hebben het idee en dat zijn ook feitelijke waarnemingen, dat zij zich hebben kunnen voegen. De wijnstokken hebben uitbundig gebloeid, gegroeid en nog eens gebloeid. Wat niet meezat was in samenspraak met natuur en klimaat het juiste oogstmoment te bepalen. Normaliter zou het suikergehalte van de druiven vanaf augustus geleidelijk aan moeten toenemen. Tot halverwege september is dat ook het geval geweest. Daarna stakte dit proces. Het hoe en waarom is een raadsel. Wij hebben gewacht en gewacht, gemeten en weer gemeten. Helaas was er geen toename van het suikergehalte, wel steeds meer rotte en door wespen belaagde vruchten. Uiteindelijk hebben we op 17 oktober +/- 125,- kg druiven geoogst, ontsteeld en gekneusd en één week lang in twee vaten laten gisten. Op 26 oktober hebben we de most geperst en 70 L wijn in twee rondbuikige dames-Jeannes opgeslagen.

12 Druiven kneuzen en persen

13 Tot rust gekomen most persen

14 Schoonmaken

Enkele activiteiten die we in 2023 hebben gedaan:

- Begin maart de wintersnoei.
- Rondom de stokken enkele malen compost gestrooid.
- Vanaf mei regelmatig gesnoeid en rondom de stokken onkruid verwijderd.
- Vanaf begin augustus wekelijks het suikergehalte gemeten
- Begin oktober afgesproken dat de oogst op 17 oktober gedaan wordt.
- Voorafgaand aan de oogst de giststarter gemaakt.
- Op 17 oktober is onder druilerige omstandigheden +/- 125 kg geoogst, ontsteeld, gekneusd en met de bijbehorende ingrediënten als most opgeslagen. (foto 12)

- De dagen daarna is de most geroerd zodat de hoed, dat zijn de vaste bestanddelen die door het gistingsproces naar boven worden gebubbeld, weer verspreid wordt in het vloeibare deel.
- Op 26 oktober is de nagenoeg tot rust gekomen most geperst en opgeslagen in twee Dame-Jeanne flessen (1x50L en 1x20L). *(foto 13)*
- Regelmatig het nagistingsproces gecontroleerd.
- De 2022 wijn twee keer overgeheveld.

2.4 Werkgroep Permatuin

In februari zijn snoeiwerkzaamheden uitgevoerd van de Mispelboom *(foto 15)* en de Zuurbes. In de permacultuur wordt alleen gesnoeid als struiken of bomen onderling hun groei belemmeren of als in de plant zelf, nieuwe takken de bestaande verdringen. Ook nieuwe scheuten van planten die via de grond opkomen, worden gesnoeid als ze de doorgang op paden belemmeren.

15 Mispelboom

Oogst

De mediterrane bomen (Amandel *(foto 16)*, Abrikoos en Perzik) maakten ook dit jaar geen vruchten ondanks de veelbelovende bloei in de lente, waar we volop van genoten hebben. De Goji-bes maakte dit jaar wel bloemen *(foto 17)*, maar het wachten op de bessen bleek tevergeefs.

16 Amandelbloesem

De Opaalpruim daarentegen liet zulk een overvloed aan vruchten zien, dat we deze stevig moesten 'dunnen' door de helft van de premature

17 Goji bloesem

pruimen te plukken. Hierna was de oogst nog dermate groot dat takken gestut moesten worden waarbij er helaas toch nog twee takken kwamen te scheuren onder het gewicht. Ook de Mirabel deed niet onder voor de Opaal met zeer smakelijke vruchten. De tweede helft van de kroon kan met onze ladder niet meer bereikt worden om te plukken, waardoor ook vogels en insecten ruimschoots konden foerageren. De overige pruimenbomen doen het moeilijker. De Nashipeer liet ons niet in de steek met een grote hoeveelheid sappige

vruchten en ook hier bleken twee takken niet bestand tegen het gewicht. De Ecolette ging andermaal gebukt onder een overweldigende hoeveelheid fruit, een prachtige aanblik van rood-groene, glanzende appels. De Jostabesstruiken (Jostabes is een kruising tussen Johannisbeer en Stachelbeer, 1977) doen het op alle drie plekken in de permatuin zeer goed en vormen een grote bron aan vitamine C. De jam van deze bessen is bijzonder smaakvol met een lichtzure ondertoon.

Nieuwkomers

- Lichtwortel, oorspronkelijk uit China en daar wordt het Bergmedicijn genoemd. Het bijzondere van de lichtwortel is dat in deze wortel lichtether opgeslagen wordt. Rudolf Steiner heeft tijdens zijn Landbouwcursus in 1924 de lichtwortel in de Westerse wereld op de kaart gezet. In de antroposofie is zij een uiterst belangrijke plant voor een tijd waarin de krachten van het licht in de mens versterkt moeten worden.
- Honingbes planten en Witte Framboos: met dank aan het IVN.

Verdwenen

In het voorjaar is gebleken dat de beide geplante Pawpaw's in de herfst geen nieuwe wortels hadden gemaakt en daarmee werd hun kortstondig bestaan in onze tuin beëindigd.

En tot slot de notoire blijvers...

Brandnetels en graspollen laten zich maar moeilijk terugdringen. Dit jaar hebben we op kleine schaal geëxperimenteerd met snijbiet in een tweetal boomspiegels; dat is goed gelukt.

Compost

In het vrij natte jaar 2023 was er door de weelderige groei een zodanig aanbod van organisch materiaal dat er op piekmomenten gewoon te weinig plaats was bij de composteerplek. Tweemaal werd er dan ook materiaal afgevoerd.

Het gehele jaar door is volop gecomposteerd en rijpe compost gezeefd en opgeslagen. Tijdelijk werd dit goed overgenomen door andere vrijwilligers toen de 'compostmeester' met rugklachten kampte. Er lag steeds een grote voorraad gezeefde compost klaar. Meer en meer moestuiniers gebruikten deze compost om een of meer bedden te verrijken. Vrijwilligers namen kleine hoeveelheden mee naar huis voor gebruik in hun tuin. De 'compostmeester' nam in de loop van het jaar enkele kubieke meters compost mee voor gebruik in voedselbossen.

Wat fijn dat deze overvloed meerdere doelen kan dienen.

2.5 Werkgroep Educatie/Ontvangst

Educatie voor externe bezoekers.

Ook in 2023 bleven de Natuurtuinen voor publiek gesloten. De werkgroep Educatie/Ontvangst heeft dan ook haar functie niet kunnen uitoefenen.

In het verleden werden er schoollessen (tot 2019), educatie voor ouderen met dementie (tot 2020), een kindernatuurclub (tot 2021) en zelf-doe-activiteiten (tot 2020) geboden.

Dit jaar zijn er geen rondleiding aan derden in de Natuurtuinen gegeven.

Vaste vrijwilligers verzorgen koffie/thee voor alle werkende vrijwilligers. Ook zorgen zij voor de inkoop van o.a. koffie en koek en zorgen zij voor een aantal ruimten in het gebouw.

Bij onderhoudsvragen of gebreken wordt contact opgenomen met het CNME.

Het kabouterpad heeft ook in 2023 enige aandacht gehad. De controle van de begroeiing van het pad en de bijen- en kruidenbak zijn voortgezet door de vrijwilligers. Omdat de plekken verspreid door de tuin liggen worden zij door de verschillende werkgroepen onderhouden.

Het kabouterpad werd op de Open dag weer met veel plezier door kinderen gelopen.

Educatie voor medegebruikers van de Natuurtuinen.

Ook dit jaar was er weer naschoolse opvang van MIK Maastricht. Meestal op dinsdag- en donderdagmiddag van 15.00-18.30 uur.

18 Kinderen helpen bij het inrichten van de ruimte rondom de zonnenvijzer

Ook draaide er een project van Playing For Success. Een naschools project voor kinderen van groep 6, 7 en 8 vooral gericht op de sociaal-emotionele ontwikkeling. Het project duurde 3 maanden. Pedagogiekstudenten van Hogeschool Zuyd organiseerden activiteiten voor de kinderen. Zij werden begeleid door een docente van de hogeschool i.s.m. een buurtmedewerkster van Stichting Trajekt Maastricht. Een van onze vrijwilligers heeft spontaan zijn enorme kennis van de natuur ingezet en tal van activiteiten voor de kinderen van MIK en Playing For Success georganiseerd. Ook zijn pedagogische kennis was van grote waarde voor beide organisaties.

Een impressie van de vele activiteiten is in beeld gebracht (*Foto's 18, 19 en 20*).

19 Hoe maak je een kaars?

Plannen 2024:

Er zijn nog geen nieuwe plannen gemaakt voor educatie in de toekomst.

We blijven wel hopen dat de Natuurtuinen in de toekomst toch weer als unieke educatieplek voor veel volwassenen en kinderen kan worden opengesteld.

20 Uitleg over de door de Tronkenbij gemaakte nestgaatjes in de steunpaal

2.6 Werkgroep imkerij

Aan het eind van het jaar 2022 hebben we als werkgroep negen bijenvolken ingewinterd. Begin 2023 waren er daar nog vijf van over (*foto 21*). In de vier volken die het niet gered hebben waren alle bijen verdwenen. Er zat geen bij meer in de kast. Er zat wel nog veel voer, dus honing, in de raten. We laten zoveel honing in de kast als de bijen nodig hebben voor de winter. Wat opviel is dat er geen stuifmeel in die raten meer aanwezig was. Zonder stuifmeel kunnen de bijen geen nieuwe bijen grootbrengen, want stuifmeel is hun bouwstof voor larven. Waarschijnlijk hebben deze volken

21 Bijenkasten

door het weer niet de mogelijkheid gehad om voldoende onmisbaar stuifmeel te verzamelen.

De verloren volken zijn vervangen door volken die als zwerm geschept zijn. Zie foto 22 van een zwerm op tros in een klimop.

Zwermen zitten vol energie en het is voor ons imkers een prachtig gezicht. Helaas is een zwerm ook geen garantie voor een succesvolle overwintering. Want voor het einde van 2023, in oktober, konden we al concluderen dat we weer veel volken kwijtraakten. Naar de exacte redenen blijft het gissen, maar verschillende artikelen leiden toch naar de extremen in temperatuur van het afgelopen jaar. Een nat voorjaar, zorgt voor weinig vliegueren.

De droge zomer geeft niet veel nectar en stuifmeel, waardoor de bijen er later in het jaar nog flink op uit moeten om te foerageren. Als dit dan weer een natte warme herfst is, helpt dit het voedsel verzamelen niet.

De hoge temperaturen in de winter t.o.v. 50 jaar geleden zorgen er ook voor dat insecten niet goed in winterrust gaan. Hun voerverbruik ligt dan juist hoger, insecten blijven langer actief. We zullen er de komende jaren een weg in moeten vinden.

Dit verslag eindigt met dat de imkergroep ook dit jaar weer haar bijdrage heeft geleverd aan de open dag door een demonstratie honingslingeren te verzorgen.

22 Zwerm bijen

3 Activiteiten waar de vereniging aan heeft deelgenomen

Actie schone Maas.

Eind maart heeft de vereniging weer deelgenomen aan de actie Schone Maas. Het afval (veelal plastic) werd door 10 vrijwilligers langs de Maas verzameld (foto 23).

23 De groene afvalzakken vol zwerfvuil

Vrijwilligersactie NL-doet en Natuurwerkdag.

De NL-doet dag (Oranjefonds) werd dit jaar op 10 maart georganiseerd door IVN en CNME. Er waren naast volwassen vrijwilligers ook 15 kinderen van het United World College Maastricht (foto's 24, 25 en 26). De eerdergenoemde educatieve vrijwilliger, die dit jaar zo enthousiast met kinderen werkte, gaf ook deze ochtend (het begon te regenen) spontaan een leuke workshop aan de kinderen.

24 Kinderen van het UWC die ons komen helpen

25 Stoeptegels verven

26 Wilgen knotten

De landelijke Natuurwerkdag (initiatief van Landschappen NL) werd gehouden op 3 november. Naast vrijwilligers van de VNJ werkten er 12 mensen, die zich bij het CNME opgaven, mee aan grote klussen in de Natuurtuinen en in het Jekerdal.

Open Dag.

Dit jaar hielden we onze Open Dag weer tijdens de Velt Ecotuidagen op 4 juni.

27 Presentatie van de Buurderij op de Open Dag

De organisatie lag evenals vorig jaar geheel in handen van onze vereniging. 22 enthousiaste vrijwilligers hielpen mee om er weer een onvergetelijke dag van te maken. Er kwamen 134 volwassenen en ongeveer 24 kinderen.

Naast presentaties en activiteiten voor volwassenen was er ook genoeg te doen voor kinderen. *Foto's 27, 28 en 29*

28 Alles ligt verfklaar voor de kinderen

29 Het zonnige weer werkt mee aan de geweldige sfeer

4 Verenigingsactiviteiten voor leden

De vereniging organiseert ontspannende activiteiten speciaal voor haar leden om de betrokkenheid bij de Natuurtuinen te vergroten en het onderlinge contact te versterken.

Op 25 mei bezochten we Tuinzicht Lichtenberg, een buurttuin in Heugem. Hierna liepen we naar de boerderij van Maasveld (Stichting Koraal, instelling voor mensen met een beperking). Na een kop koffie met vlaai kregen we ook hier een boeiende rondleiding.

Lunches: de jaarlijkse zomer- en herfstlunch hielden we in juli en oktober. In oktober was het nog heerlijk weer en zaten we aan een lange tafel onder de walnotenboom. *Zie foto's 30, 31 en 32.*

30 Zomerlunch onder de parasols

31 Hoe appetijtelijk oogt alles weer

32 Herfstlunch aan de lange tafel

Op 26 september bezochten we de Hof van Heer, een mooie buurttuin in Heer (*foto 33*). Naast de heerlijke koffie en cake genoten we van een leerzame rondleiding door de cirkelvormige tuin.

33 Bezoek aan de Hof van Heer

Op de eindejaarsbijeenkomst in december nodigden we ook de vrijwilligers uit die dit jaar stopten. Een nieuwe gewoonte die op prijs werd gesteld. Leden struinden deze middag door de tuinen op zoek naar mooie vondsten uit de natuur. In groepjes maakten zij binnen een compositie in passe-partout. De creatieve resultaten waren ronduit prachtig! We genoten hierna van appeltaart met chocolade en kerstbrood. Zelfgemaakte Glühwein en gepofte kastanjes werden buiten op twee vuurtjes bereid door vrijwilligers. *Zie collage 34.*

34 Impressie van de eindejaarsviering

5 Bestuur en communicatie

Ledenvergadering

Dit jaar heeft de algemene ledenvergadering plaatsgehad op de eerste dag van de lente, 21 maart. De directeur van het CNME heeft ons bijgepraat over de voortgang van de ontwikkelingen in de Natuurtuinen.

Het jaarverslag 2022 wordt met enkele toevoegingen goedgekeurd. De tekst is daarna voorzien van foto's door onze websitevrijwilliger.

Organisatie binnen CNME Natuurtuinen

Sinds 01-01-21 zijn de Natuurtuinen gesloten voor publiek vanwege de gemeentelijk bezuinigingen en is de bemoeienis vanuit het CNME gering. Dit geldt nog steeds in het jaar 2023. Er is officieel geen budget voor onderhoud van de Natuurtuinen. Het TEB heeft in beperkte mate het groot onderhoud uitgevoerd. De VNJ heeft voor het derde jaar op rij toegezegd het reguliere onderhoud zo goed

mogelijk uit te voeren. De werving van nieuwe vrijwilligers verloopt in eerste instantie via de website van het CNME die vervolgens kandidaten, geïnteresseerd in de Natuurtuinen, doorverwijst naar onze vereniging.

Vergaderingen met het CNME

In 2023 is er vier keer vergaderd met het CNME. In alle vergaderingen draaide het vooral om het verloop van de ontwikkeling van de Natuurtuinen. Daarnaast was het onderhoud een belangrijk punt. De Gemeente stelde geen subsidie beschikbaar voor het onderhoud van de Natuurtuinen. Het CNME heeft daardoor in zeer beperkte mate en uit eigen middelen gedaan wat ze kon. De laatste vergadering met het CNME stond in het teken van het afscheid van de directeur per 1 januari 2024. Zij wordt tijdelijk opgevolgd door de huidige adjunct-directeur. Aan de samenwerkingsovereenkomst CNME-VNJ van 27-11-2014 en het aanhangsel d.d. 17-05-2019 is een nieuw aanhangsel toegevoegd (01-12-2023) waarin de gangbare afspraken van de laatste jaren zijn vastgelegd.

Er is eenmaal een Gebruikersoverleg Natuurtuinen geweest. Aan dit overleg namen de volgende partijen deel: CNME, MIK-PIW groep, IVN, Buurderij en VNJ én een ambtenaar van de Gemeente. De ontwikkelingen ten aanzien van het voortbestaan van de Natuurtuinen waren onderwerp van gesprek.

Berichten

Vanuit het bestuur zijn er in 2023 diverse berichten verstuurd naar de leden over het voortbestaan van de Natuurtuinen en over de wijze waarop we in dat jaar het werk regelen. De reacties van leden hierop zijn zoveel mogelijk direct beantwoord. Voor de praktische uitvoering hebben ook dit jaar de werkgroepen zorggedragen. De communicatie tussen de werkgroepen en tussen werkgroepen en bestuur is veelal spontaan verlopen tijdens het werk en in de pauzes. Het bestuur heeft gedurende het jaar de donateurs op de hoogte gebracht van de ontwikkelingen in de Natuurtuinen.

Website

De website is ook in 2023 bijgehouden door een van onze leden. Foto's en verslagen zijn erop gezet. Het plantenarchief is bijgehouden en te bekijken op de website: <https://www.vriendennatuurtuinenjekerdal.nl/tuin/wilde-planten-tuin/> Ook het project Fauna in de Natuurtuinen is bijgehouden. Foto's van voorkomende dieren zijn te vinden op: <https://www.vriendennatuurtuinenjekerdal.nl/tuin/fauna-in-de-natuurtuinen/>

6 Werving van vrijwilligers, werving van leden

De werving van vrijwilligers loopt veelal via (de website van) het CNME. Evenals bij de procedure van het CNME is ook een VOG (Verklaring Omtrent Gedrag) aan de nieuwe vrijwilligers gevraagd.

De kennismakingsgesprekken en evaluatie na 2-3 maanden zijn gehouden door een speciaal voor die taak benoemde vrijwilliger. Niet alle kennismakingsgesprekken leiden tot vrijwilligerswerk. Soms blijkt na korte of langere tijd dat het werk in de Natuurtuinen niet bevalt of niet lukt vanwege gezondheid of omdat betaald werk is gevonden. Gedurende enkele maanden in de zomer hebben twee personen uit de Crisisnoodopvang Vluchtelingen in de Natuurtuinen meegewerkt. Dit was in gang gezet door hun (tijdelijke) begeleider, maar deze taak is niet overgenomen door zijn opvolger.

In de loop van 2023 zijn er zes nieuwe vrijwilligers lid geworden van de VNJ en acht leden werken niet meer in de Natuurtuinen. Op 01-01-2023 heeft de vereniging 35 leden. Op 31-12-2023 zijn er 33 leden.

35 Hut van wilgentakken (zonder dak) inclusief bankjes rondom.

7 Financiën

VNJ Financieel jaarverslag 2023			
Inkomsten		Uitgaven	
VNJ Saldo per 01-01-2023	€ 3.522,30	Kosten Triodos bank	€ 160,15
		Jaarlijkse kosten VNJ website	€ 38,98
Inkomsten leden	€ 352,00	Kosten cursus Humisme	€ 100,00
Inkomsten donaties	€ 60,00	Portokosten VNJ	€ 9,25
Opbrengst open dag (koffie e.d.)	€ 70,55	Koekjes bij koffie/thee	€ 103,69
CNME jaarlijkse vergoeding	€ 350,00	Kosten vlaai ALV	€ 44,40
Opschonen Maas	€ 175,00	Materiaal moestuin bakken	€ 106,98
Opbrengst verkopen wijn	€ 63,00	Kosten open dag	€ 188,81
Contant wisselgeld in Kas € 50		Wisselgeld open dag	€ 50,00
		Bezoek Lumiere onder maaiveld	€ 165,70
		Rekeningen eindejaar 2022	€ 29,38
		Rekeningen eindejaar 2023	€ 122,40
		Lunchkosten juni	€ 10,56
		Kosten bezoek 2 tuinen	€ 97,81
		Kosten zuurkoolworkshop	€ 29,05
		Lunchkosten oktober	€ 5,74
		Inkopen wijnmaterialen	€ 169,00
		Vlaai afscheid Anouk	€ 41,45
Totale Inkomsten	€ 1.070,55	Totale uitgaven	€ 1.473,35
		VNJ Saldo per 31-12-2023	€ 3.119,50
	€ 4.592,85		€ 4.592,85
		Saldo Triodos rekening	€ 3.119,50
		In Kas contant wisselgeld	€ 50,00
		VNJ saldo per 01-01-2024	€ 3.169,50

Toelichting op VNJ-balans 2023

De VNJ-inkomsten zijn vrijwel gelijk gebleven.

De uitgaven zijn iets toegenomen en bestonden uit o.a. € 100 cursus Humisme, € 107 voor moestuinbakken, € 166 bezoek Lumière, € 189 open dag, € 169 inkopen wijnmaterialen, €122 eindejaar bijeenkomst en koekjes € 104.

Het VNJ-saldo is in 2023 met € 400 afgenomen.

Voor 2024 is de verwachting dat de inkomsten iets zullen afnemen.

De kosten zullen wel eenmalig toenemen in verband met de viering van ons 10-jarig jubileum.

8 Aandachtspunten bestuursbeleid 2023

We zijn nog steeds in afwachting van de al dan niet goedkeuring door de Gemeente van een exploitatieplan van de Natuurtuinen, ingediend door CNME en MIK-PIW groep. De VNJ gaat door met het zo goed mogelijk onderhouden van de Natuurtuinen. De ondersteuning van het Team Ecologisch Beheer voor het groot onderhoud én het regelmatig maaien van de paden is daarbij onontbeerlijk.

In samenspraak met het CNME zullen we in 2024 een open dag organiseren en wel op zaterdag 1 juni, gelijk met de VELT open tuinendagen.

Omdat dit jaar de VNJ 10 jaar bestaat, zal er een 'feestcommissie' worden samengesteld, bestaande uit enkele leden en een of enkele bestuursleden.

Het bestuur is blij dat er een kandidaat is voor de voorzittersfunctie. Om te voorkomen dat er niemand in het bestuur zit die de bijna 10-jarige geschiedenis van de vereniging uit ervaring kent, is besloten om de penningmeester zo mogelijk na 2024 te vervangen. Inmiddels heeft de secretaris haar functie moeten neerleggen, omdat deze niet verenigbaar is met haar nieuwe baan. Een 'gewoon' lid neemt de functie van secretaris tijdelijk op zich.